

[Svend Jørgensen.]

nogen måde ved statens indgreb, altså som en art samfundsskabte værdier.

Det gælder først og fremmest sukkersaftproduktionen. For det første er denne så nøje forbundet med selve sukkerproduktionen, at den aldrig burde have været skilt ud fra denne. Det skete som bekendt under besættelsen for at narre tyskerne og på denne snilde måde skaffe befolkningen lidt sukker udenom rationeringen, men da krigen var forbi, beholdt man alligevel af beskæftigelsesmæssige og andre grunde sukkersaftproduktionen, og den steg og steg, uden at man egentlig agtede rigtigt derpå fra regeringens og rigsdagens side. Havde man gjort det, er jeg ikke i tvivl om, at den forlængst var blevet draget ind under selve sukkerproduktionen, hvor den rettelig hører hjemme. Saftproduktionen tog større og større omfang. Må jeg som eksempel nævne, at den egentlige sukkerkampagne ved Maribo sukkerfabrik, altså den kampagne, der sluttede ved nytårstid, sidste år varede 9 uger, men efterkampagnen, som udelukkende drejede sig om saft-sukkerproduktion, varede i 5 uger på den samme sukkerfabrik og den dertil knyttede saftstation i Stokkemærke. Det er et ret slående bevis på, hvor omfangsrig denne produktion tid efter anden er blevet.

Nu lægges altså denne produktion hen til den egentlige sukkerproduktion, men først efter at fabrikerne på den har tjent en halv snes millioner kroner, i år alene 700 000—800 000 kr. efter deres egen opgørelse. Var det så ubilligt, om fabrikerne af samfundsmæssige hensyn og for at opnå alle de goder, som den 10-årige koncession betyder, havde ydet en vis del af deres overflod til sukkerfonden til billigarelse af et vigtigt næringsmiddel for befolkningen og til nedbringelse af denne fonds beklageligt store underskud?

Under forhandlingerne erklærede jeg på det radikale venstres vegne, at jeg ville være villig til at acceptere en ændring, hvorefter fabrikerne i 10 år med 4½ pct. forrentede 4 mill. kr. af særkontoen til prisreguleringsfonden, som sukkerfonden nu kaldes; det var 180 000 om året i 10 år. Derefter skulle ethvert krav på særkontoen bortfalde. Der tales i denne tid så meget om mådehold, mådehold fra ar-

bejdernes side, fra tjenestemændenes side. Det er udmærket, men det kræver en vis gensidighed. Det kræver også mådehold fra statens side og fra kapitalens side, og her havde der været en billig måde for kapitalen at vise samfundssind og mådehold på, men det skete altså ikke. Nej, fabrikerne fik støtte fra de konservative og fra venstre. At de konservative støttede dem, er forståeligt, men at venstre også gjorde det, undrede mig unægtelig, især når man ved, at flere af partiets medlemmer i udvalget var utilfredse med forliget og syntes, at det gav sukkerfabrikkerne for meget. Som forholdene efterhånden udviklede sig, var der tilsidst ikke andet at gøre end at give op med hensyn til dette krav og så iøvrigt notere sig de indrømmelser, der dog ved det endelige forlig opnåedes fra fabrikerne.

Man kan diskutere, hvor meget dette forlig betyder i penge. Det ærede medlem hr. Kr. Kristensen ville reducere det til 20 000—30 000 kr. Den højtærede minister har udtalt, at det var vist umuligt på øre at gøre op, hvad det drejer sig om. Jeg betænker mig ikke på at sige, at hvis det skulle gøres op i øjeblikket, så ville det i hvert fald dreje sig om et beløb på omkring ved en halv million kroner.

Hvorledes forholdene nu vil udvikle sig under den 10-årige koncession, er det naturligvis på nuværende tidspunkt umuligt at udtale sig om. Naturligvis vil sukkersaftproduktionen lidt efter lidt ophøre, det er givet, og den vil vel omtrent helt ophøre den dag, da sukkerrationeringen kan ophæves, selvom industrien fortsat vil være interesseret i fremstilling af et vist kvantum råsukker. At eksporten vil dale, er også udenfor tvivl, og begge dele betyder mindre indtægt til prisreguleringsfonden. På den anden side må man vel kunne forvente fordelagtige resultater af rationaliseringen, som fabrikerne selv venter sig så meget af. At også roedyrkerne venter sig meget af de bebudede forbedringer, er ligeså forståeligt, når man har set de primitive aflæsningsforhold f. eks. på Gørlevfabrikken og en række af de lollandske saftstationer.

Dyrkerne har hidtil fået at vide, at disse forhold ikke kunne ændres overalt, før man fik den 10-årige koncession. Forsøgsvis har fabrikerne dog nogle steder indført automatisk aflæsning til glæde for dyrkerne,